

LAITISET

Laitisten Sukuseuran lehti

nro 18 1/1999

LAITISTEN
SUKUMARSSIN
SÄVELTÄJÄ
NIILO LAITINEN
s. 13

EEVA LIPONKOSKI-LAITINEN HARRASTAA SUKUTUKIMUSTA s. 9

Laitisten Sukuseura ry:n hallitus

Tuula Laitinen, puheenjohtaja
Vehkokankaantie 121, 51440 Vuojalahti
p. koti 015-437 104, työ 014-298 701

Pekka Laitinen, varapuheenjohtaja
Kuovikuja 5, 78700 Varkaus
p. koti 017-556 2978, työ 017-579 4361

Arja Laitinen
Heinävedentie 1550, 79100 Leppävirta
p. 017-548 504

Erkki Laitinen
Eerolantie 45, 41310 Leppävesi
p. 014-630 015

Jaakko Laitinen
Sillankorva, 77700 Rautalampi
p. 017-530 126

Jouko Laitinen
Anttola, 79100 Leppävirta
p. koti 017-554 9788, työ 017-551 2401

Markku Laitinen
Taipaleentie 536, 41490 Niemisjärvi
p. koti 014-845 126, työ 014-840 0216

Teuvo Laitinen
Rauniokuva 10, 70910 Vuorela
p. 017-4651 176

Tuula Launokari-Laakso
Vehmaantie 9, 19650 Joutsa
p. 014-884 508

Elvi Laitinen, sihteeri, sukulehden postitus
Kovalanmäentie 267, 41500 Hankasalmi
p. 014-843 533

Tässä lehdessä

Puheenjohtajan palsta 3

Tasavallan Presidentin myöntämät ansiomerkit 4

Onnittelemme Sukuseuran jäseniä 4

Seuraava sukkokokous Mikkelissä 4

Saatavilla olevia sukujulkaisuja 5

Päätoimittajalta 5

Mistä alkaisin eli ajatuksia sukututkimuksesta 6

Sukuseura tukenut useita sukututkimuksia 8

**Eeva Liponkoski-Laitinen kiinnostui
sukututkimuksesta eläkkeelle päästyään 9**

Mustolanmäen Suonenjoen Laitisia 11

Laitisten suvun kunniamarssi 12

Sukumarssin säveltäjä Niilo Laitinen

on monipuolinen musiikkimies 13

Elli Väkevä: Kotiseutu, novelli

Kaksoishäiden 100-vuotismuistojuhla 16

Kotalahden Laitiset koolla Poikolassa 17

Ollinahon tila Kangasniemellä sai jo

toisen kunniakirjan 18

Laitisten Sukuseuran toimintakertomus 1997 20

Tilintarkastuskertomus 21

Tuloslaskelma ja tase 22

Laitisia teloitettujen joukossa 23

Missä on Hilda Laitisen sukua Vekaraniemeltä 23

Sukututkimuksen päivät 24

Suloinen Savonmaa ilmestyi paksuna kirjana 26

Pikkujuttuja Laitisista 26

Kerro meille, jos tutkit Laitisten sukuja 27

Laitisten suvun tutkimus 27

Näkymiä Laitisten asuinsijoilta 28

LAITISET-LEHTI

ISSN 0786-3055

Laitisten Sukuseura ry: n lehti

Päätoimittaja Pirkko Santajärvi
Orisaarentie 5 D, 00840 Helsinki
p. 09-698 1575, 050-5181200
sähköposti pirkko.santa@pp.inet.fi

Kuvien skannaus
Juha-Pekka Laitinen

Seuraava lehti ilmestyy
touko- kesäkuussa 1999.
Aineistoa voi lähettää pitkin
kevättä, viimeistään 25.4.
Aineisto mieluiten sähköpostina
tai disketillä

Puheenjohtajan palsta

Syntysanat tämän lehden aikaansaamiseksi lausuttiin 19.11.1988. Tätä oli edeltänyt sukuseuran perustamiskokous Sipilässä 21.3.1987 ja ensimmäinen sukokokous Hankasalmella 8.8.1987.

Sukuseuran perustamiskokouksessa mukana olleista Erkki Laitinen (Lahti) ja Pauli Laitinen (Mikkeli) ovat siirtyneet rajan toiselle puolelle. Perustajajäsenistä nykyisessä hallituksessa on Pekka Laitinen. Muut perustajajäsenet ovat sukuseuran kunniajäsen E.K. Laitinen, Keijo Laitinen, Eino Laitinen, Topi Laitinen, Eeva Liponkoski-Laitinen, Erkki Laitinen ja Paavo Laitinen. Sukuseuran sihteerinä on koko ajan ollut Elvi Laitinen.

Neljä sukujulkaisua valmiina

Sukujulkaisuja on kymmenessä vuodessa saatu neljä:

1. Eino Laitinen: Pohjois-Savon Laitisia, Kotalahden suku, 1992
2. Jarmo Ahlstrand: Kangasniemen ja Hankasalmen Laitisten sukupuu, 1994
3. Kerttu Kauppinen, Kaarina Laitinen: Karjalan satumailta, Laatokan rannoilta. Impilahden Seudun Laitisten sukukirja, 1995.
4. Oiva Laitinen, Erkki Laitinen, Teuvo Laitinen: Laitisia vuosisatain saatossa. Rautavaaran, Laukaan ja Sumiaisten Laitiset, 1995 ja lisäosa Yläluostosta lähteneitä Juuan Laitisia, jonka ovat koonneet Aulis Kukkonen, Hilikka Kukkonen ja Aune Martikainen vuonna 1998.

Sukuvaakuna sopii moneen käyttöön

Alusta asti on ollut sukuseuran vaakuna, jonka luonnosteli Kimmo Kara ja toteutti Reijo Helläkoski. Matkan varrella sukuaiheiset

tavarat ovat lisääntyneet. Erkki Laitinen on veistänyt puusta vaakunan ja tehnyt visakoivusta puheenjohtajan nuijan, johon edesmennyt Pauli Laitinen on tehnyt sukuseuran vaakunan. Pöytästandaari ja viiri ovat kysytyimpiä syntymäpäivä- ja muiksi lahjoiksi.

Yksittäiset henkilöt ovat käyttäneet sukuseuran vaakunaa kaunistuksena sekä koriste- että käyttötavaroissa: Lauri Laitisella ja Sirpa Marttisella on kultasormus, jossa on koristeena vaakuna, Helvi Laitisella on vaakunallinen posliinitaulu ja Eero Laitisen ajopuvun selässä on vaakuna. Kappaletavarana on lautasliinoja ja t-paitoja. Tiedossani on edellä luetellut vaakunan käyttökohteet. Muistammehan, että sukuseuran vaakunan käyttö on luvanvaraista. Myyntiin tuleviin tuotteisiin on pyydyttävä vaakunan käyttö lupa sukuseuran hallitukselta.

Kymmenen vuotta sukuseuran lehteä

Ensimmäiset kymmenen vuotta lehteä toimitti Jarmo Paikkala. Kiitos Jarmolle. Leppävirran sukokokouksessa Jarmo kehotti luomaan lehteen uutta ilmettä. Pirkko Santajärvi aloittaa sukulehden toimittamisen toisen vuosikymmenen, onnea Pirkolle! Lehden linja on edelleen sama kuin perustamispäivänäkin. Jäsenien aktiivisuudesta syntyy Pirkon käsissä uusi lehti, johon on tervetullutta niin suvun historiaan liittyvät kuin nykypäivänkin Laitisten asiat.

Hyvää UUTTA VUOTTA 1999 sukuseuran jäsenille!

Tuula Laitinen

Tasavallan Presidentin myöntämät kunniamerkit

Tasavallan presidentti Martti Ahtisaari myönsi
Suomen 81. itsenäisyyspäivänä 6. päivänä
joulukuuta 1998 ansiomerkkejä seuraaville Laitisille:

Suomen Leijonan I luokan ritarimerkki

Rakennusneuvos Erkki Antero Laitinen, Helsinki

Suomen Leijonan ritarimerkki

Työvoimapäällikkö Veli Pertti Juhani Laitinen, Kotka

Suomen Leijonan ansioristi

Amanuenssi Matti Johannes Laitinen, Järvenpää

Johtava ylihoitaja Mirja Helena Laitinen, Rovaniemi

Markkinointijohtaja Sylvi Elina Marjatta Laitinen, Jyväskylä

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein

Osastonhoitaja Anna Liisa Laitinen, Hartola

Tullitarkastaja Eila Anneli Laitinen, Jyväskylä

Ylikonstaapeli Veikko Kaarlo Tapio Laitinen, Kangasniemi

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali

Tutkimussihteeri Aila Marjatta Laitinen, Muhos

Ostoesimies Bjarne Vilhelm Laitinen, Lapinjärvi

Virastomestari Juha Kimmo Kullervo Laitinen, Vantaa

Vanhempi vartija Kari Antero Laitinen, Vantaa

Yksityisyrittäjä Liisa Maria Laitinen, Mikkeli

Palvelumyyjä Pirjo Helena Laitinen, Jyväskylä

Huolitsija Thelma Linnea Laitinen, Pyhtää

Marjanviljelijä Toivo Jooseppi Laitinen, Leppävirta

Suomen Valkoisen Ruusun mitali

Korjausmies Hannu Juhani Laitinen, Vehkalahti

Varastomies Hannu Kalevi Laitinen, Ruotsinpyhtää

Kassanhoitaja Pirjo Helena Laitinen, Savonlinna

Reserviupseeriylennys

Professori Lauri Arne Ilmari Laitinen Espoosta on
ylennetty lääkintäkommodoriksi. Laitinen on toiminut
mm. merivoimien ylilääkärinä ja sotilalääketieteen
laitoksen johtajana.

ONNITTELEMME SUKUSEURAN JÄSENIÄ

Nämä tiedot on
poistettu tästä
tiedostosta,
koska ne
saattavat sisältää
elossa olevien
henkilötietoja.

TIETOLÄHDE:

SUKUSEURAN JÄSENREKISTERI

Huomio! Jos ette halua juhlapäiväänne
lehteen, ilmoittakaa siitä hyvissä ajoissa
sihteeri Elvi Laitiselle.

Seuraaava sukukokous Mikkeliissä

Laitisten sukuseuran hallitus päätti kokouksessaan marraskuussa, että seuraava
sukukokous pidetään Mikkeliissä 29.-30. heinäkuuta 2000. Kokouspaikka on
Suomen Nuorisio-pisto, jossa on tilat paitsi ruokailuun myös majoitukseen.

Saatavilla olevia SUKUJULKAISUJA

Kangasniemen ja Hankasalmen Laitisen sukupuukirja

Jarmo Ahlstrandin kokoama

hintaa 100 markkaa + postitus

Tiedustelut: Sukuseuran sihteeri Elvi Laitinen

Laitisia vuosisatain saatossa II - sukukirja ilmestynyt 6/98

Rautavaaran Ylä-Luostan sukuhaaran toinen täydentävä sukujulkaisu. Sisältää Juukaan 1800-luvun puolivälissä siirtyneen sukuhaaran tiedot jokseenkin täydellisinä. 40 sivua, sukutauluja, kuvia ja Aina Laitisen matkakertomus vuodelta -21 Siperiasta Suomeen. Tiedot on koonnut työryhmä Aulis ja Hilka Kukkonen Lappeenrannasta sekä Aune Martikainen Valtimolta.

Hinta on 55 mk + postikulut, tilattavissa Aulis Kukkoselta, Korpisuonkatu 3 A 53850 Lappeenranta, puh. 05 452 0802.

Laitisia vuosisatain saatossa I, ilmestynyt 1995

Julkaisu esittelee Ylä-Luostassa eläneitä Laitisia sekä sieltä 1799 Laukaaseen muuttaneen sukuhaaran jälkeläisiä. Kirjaan sisältyy myös tuore selvitys tämän sukuhaaran esi-isistä vuodesta 1561 alkaen. Koko Ylä-Savon Laitisten sukuhistorian juuret valottuvat nyt, sillä varhaisvaiheet ovat yhteiset Iisalmen, Nilsin ja Varpaisjärven sukuhaarojen kanssa.

Hinta 140 mk + postikulut, tilattavissa:

Teuvo Laitinen, Rauniokuja 10

70910 Vuorela, puh 017 465 1176

Erkki Laitinen, Eerolantie 45

41310 Leppävesi, puh 014 630 015

Oiva Laitinen, Kyminkatu 2 A 30

44100 Äänekoski puh 014 513 523

Perhetaulujen numerointi kirjassa II ottaa huomioon kirjan I taulujen numeroinnin. Molemmat julkaisut on painokuntoon toimittanut Jarmo Paikkala.

Minä olen yksinkertainen, mutta lapseni ovat tupla-Laitisia

Mielestäni teillä sukuseuran jäsenillä on oikeus tietää, kuka tätä lehteä nyt päätoimittaa. Etenkin kun nykyinen sukunimeni Santajärvi, yhtään sen enempää kuin tyttönimeni Tammivuori, ei sano Laitisille mitään.

Sivun 11 suppealla esityksellä koetan todistaa, että Laitisia ollaan: isäni **Tapion** äidin äiti oli **Hilma Laitinen**. Minä siis olen niitä "väärä" Laitisia, naisista polveutuvia, joita ei yleensä sukutauluissa näe. (Katso tarkemmin sivu 23.)

Siinä missä minä olen vain yksinkertainen, ovat kolme lastamme tupla-Laitisia: heidän mummunsa, mieheni äiti **Elma (1917-1995)** on Kangasniemen Laitisen sukupuukirjassa ei Elmaa ole, mutta hänen veljensä **Väinö**, isänsä **Oskar** (1888-1967) isoisänsä **Opatius** (1861-1945) ja niin edelleen, kaikki miehet aina 1400-luvun loppuun löytyvät.

Kesiä olemme muuten viimeiset neljä vuotta viettäneet Kangasniemellä Synsion järven rannalla. Samoilla tantereilla tiedetään Laitisten asuneen jo 1500-luvulla.

Miten se vanha kansa sanoikaan: Ympäri käydään, yhteen tullaan.

Pirkko Santajärvi

PÄÄ-
TOIMITTAJALTA

Mistä alkaisin eli ajatuksia sukututkimuksesta

Näin sukuseuran lehdessä on syytä pohtia sukututkimusta ihan yleisesti: miksi sitä tehdään, miten sitä voi tehdä, saako sukuseurasta tukea ja olisiko minulla itselläni aikaa ja mahdollisuuksia siihen. Löytyisikö sukuhaarastani joku joka on jo tutkinut sukuani. Jos osaa tehdä oikeita kysymyksiä, saattaa saada jopa oikeita vastauksia.

Miksi tutkisin sukuani?

Voitaisiin sanoa: tunne juuresi niin löydät sukusi. Ja jatkaa kysymällä; mitä ihminen tarvitsee elääkseen. Ja vastata: moniakin asioita, mutta perustarpeiden lisäksi oleellinen on yhteys toisiin ihmisiin. Tämä yhteys on tärkeä ihmisen henkisen hyvinvoinnin kannalta; luontevimmin yhteys löytyy oman suvun piiristä.

Perinteisessä maaseutuyhteisössä sukulaiset asuivat useimmiten lähellä toisiaan ja yhteydenpito oli jokapäiväistä, yleensä arkista, mutta usein myös juhlovaa. Ei tarvittu sukuseuroja tai niiden vuosijuhlia: häät, ristiäiset ja hautajaiset riittivät.

Nyt eletään maailmassa, jossa liikutaan paljon enemmän. Suvut ovat hajonneet eri puolille Suomea, usein rajojen ylikin.

Vieras ympäristö tai vieraan kohtaaminen vaikuttaa usein niin, että ihminen alkaa pohtia omaa ominaislaatuaan, kuka minä olen, mistä minä olen tulossa jne. Kiinnostusta omaan sukuun on lisännyt myös kansallisten rajojen madaltuminen. Ihmiset kohtaavat muita kansoja ja kulttuureja matkoilla ja tehdessään töitä ulkomailla, mutta myös Suomen rajojen sisäpuolella. Omista juuristaan ja omasta ominaisladustaan kiinnostuminen ei ole sisänpäin kääntymistä, vaan välttämätön tapa ymmärtää ympäröivää maailmaa ja löytää oma paikkansa. **Sukututkimus on yksi keino oppia tuntemaan itseään.**

Kyseessä on tunnearvo.

Kau-punkteihin muuttaneet, juuriltaan irtireväistyiksi tuntevat ihmiset voivat palata kotikonnuilleen, omiensa pariin. He tietävät kuuluvansa johonkin ja voivat löytää oman paikkansa sukupolvien saatossa.

Mistä alkaisin?

Sukututkijan ensimmäinen tehtävä on pyytää virkatodistuksen seurakunnan kirkkoherranvirastosta, jossa vanhin tunnettu suvun jäsen on asunut. Toki sitä ennen olisi mielekästä lainata kirjastossa joku sukututkimusopas. Opas auttaa hahmottamaan kokonaisuuden ja aset-

amaan tutkimuksen laadulle, aikataululle, sisällölle, julkaisulle jne. omat raaminsa eli mitä voin tehdä ja millä aikataululla. Alkuvaiheessa sukututkimus tuntuu helpolta, mutta vaikeutuu myöhemmin. Sukututkijan peruskurssi on myös erittäin hyvä lähtökohta. Kursseja järjestävät mm. kansalais- ja työväenopistot.

Aloittaa voi haastattelemalla ukkeja, mummeja ja muita suvun jäseniä. Myös vanhat valokuvat on syytä laittaa albumiin ja tekstiä viereen; kuka, missä ja milloin. Mitä he tekivät elääkseen, missä ja miten asuivat jne. Sitten kun tutkimukselle on aikaa, on olemassa valmis aineisto käytettäväksi.

Suvun tutkimisessa voidaan erottaa kaksi vaihetta: luurangon kokoaminen ja lihan hankkiminen luiden päälle. Ensin mainittu on mekaanista sukupuun luomista esi-isien ja jälkeläisten etsimistä ja linkittämistä, joka sekään ei aina ole ongelmattonta. Jälkimmäisellä tarkoitetaan yksityiskohtaisempien tietojen hankkimista henkilöistä ja suvun tapahtumista (merkkihenkilöt, sankarit ja ratkaisevat kokemukset, arvot ja arvostukset, sukupolvien kertomukset, maantiede...). Näistä sitten aikanaan koostuu kirja, jossa on vain sukutauluja tai sitten suvun Suuri kertomus.

Apua Internetistä?

Internet on juuriaan selvittävälle mainio apuväline, käsitelläänhän genealogiassa (sukututkimuksessa) suuria tietomääriä. Aloittevan tutkijan kannattaa heti alkuun — sitä kirkkoherranvirastosta tilattua sukuselvitystä odotellessa — imuroida internetistä joku sukuohjelmisto, mielellään suomenkielinen. Esim. Suku-ohjelmisto 8.0 demoversiossa, jonka saa imuroida maksutta, on henkilöluvun yläraja 250. Kyllä sillä alkuun pääsee ja sitten voi liittyä johonkin paikalliseen sukututkimusyhdistykseen, sillä koko ohjelmaa myydään vain jäsenille. Toisaalta jos tuttavapiirissä on joku ohjelmia tunteva henkilö niin on mielekästä selvittää eri vaihtoehdot, miten kannattaa aloittaa.

Internet-osoitteesta www.genealogia.org tai www.genealogia.fi löytyy Sukutietotekniikka ry:n ja Suomen Sukututkimusseuran yhteystiedot ja tiedot mm. Hiski-projektista, tietoa alan kirjallisuudesta, sukuseuroja, ammatittutkijoita. Hiski on historiankirjoitusta, jossa seurakuntien ns. mustat kirjat eli syntyneet, kastetut, vihityt, kuolleet ja muuttaneet, jotka Suomen Sukututkimusseura kirjoitti puhtaaksi vuosina 1924-49, siirretään nyt konekieliseen muotoon Internetiin. Työ tehdään osittain vapaaehtoisuutena ja osittain työllisyysvaroin. Internet avaa uusia mahdollisuuksia sukututkijoille, mutta pitää muistaa, että se on vain yksi lähde ja tieto on siellä vain niin oikein kuin se

on sinne siirretty. Internet ei korvaa alkuperäisiä kirkonarkistoja.

Tärkeät kirkonarkistot

Sukututkimuksen tärkeimmän lähdeaineiston muodostavat ns. kirkonkirjat eli rippi- ja historiankirjat. Rippikirjat olivat aikanaan luetteloita ripillä käyneistä, mutta kehittyivät 1700-luvulla koko väestön käsittäväksi väestökirjanpidoksi. Rippikirjojen ohella pidettiin vielä ns. lastenkirjoja eli luetteloita ripilläkäymättömistä. Seurakuntien kirkonarkistot mikrofilmattiin 1950-luvulla noin vuoteen 1860 saakka; nämä filmit ovat tutkijoiden käytettävissä Kansallisarkistossa ja maakunta-arkistoissa.

Historiankirjat ovat luetteloita syntyneistä, vihityistä ja kuolleista eli ns. "mustat kirjat", joista tuolla aikaisemmin oli puhe.

Kansallisarkistossa on kaikki

Jotkut kirkonarkistot ovat tuhoutuneet sodissa tai tulipaloissa. Jos näin on käynyt sukusi kirkonarkistoille, on tyydyttävä korvaavaan aineistoon. Kansallisarkisto Helsingissä on suvustaan kiinnostuneen tärkein tutkimuspaikka. Aineiston käyttöä helpottamaan on julkaistu oppaita, mutta varsinaista sukututkimusta Kansallisarkisto ei tee.

Henkikirjat, joita pidettiin 1634-1989, olivat vuoteen 1925 luetteloita niistä 15-65 -vuotiaista henkilöistä, jotka mak-

soivat henkirahaa. Toinen veroluetteloihin kuuluva asiakirjaryhmä on maakirjat, tärkeitä etenkin talonpoikaissukuja tutkivalle.

Tuomiokirjat antavat mielenkiintoista tietoa esivanhemmista ja entisaikojen elämänmenosta. Kirjat jaetaan sisältönsä mukaan varsinaisten ja ilmoitusasioiden pöytäkirjoihin. Varsinaiset ovat riitajuttuja ja sakkoluetteloita, ilmoitukset taas lainhuutoja, kiinnityksiä ja holhousasioita.

Perunkirjoitukset kertovat menneiden polvien yksityisomaisuudesta ja esinekulttuurista. Ne ovat luetteloita maaomistuksesta, veloista, saatavista ja henkilökohtaisista esineistä.

Sotalaitos piti kirjaa upseereista, aliupseereista, miehistöstä ja reserviläisistä. Näin muodostui ns. *Militaria*-sarja, jonka avulla löytää tietoja ruotujakolaitoksen sotilaista.

Saako sukuseurasta tukea?

Yksinkertainen vastaus on, että kyllä. Sukuseuran tehtävänä on menestyä eikä menehtyä, joten sen senkin vuoksi on tuettava jäsentensä hankkeita. Toisaalta Laitostenkin sukuseuralla on vielä paljon tehtäviä sukunsa perinteiden välittämisessä uusille sukupolville ja talonpoikaissuvun juurien tutkimisessa.

Miten minä aloitin?

Aloitin kotiseurakunnan kirk-

koherranvirastosta 1980. Siitä se alkoi ja jatkui monien vuosien ja eri vaiheiden jälkeen siihen, että 1995 voitiin julkaista kirja: Laitisia vuosisatain saatossa, jonka painokuntoon toimitti **Jarmo Paikkala**.

Sukuseuran panos kirjan syntyyn oli ratkaiseva. Seuran perustamisen aikoihin Laitiset-lehdessä pyydettiin niitä henkilöitä, jotka ovat jotain sukuhaaraa tutkineet, ilmoittamaan vähäisetkin alulla olevat hankkeet. Tätä kautta saimme tietää, nimittäin **Erkki, Oiva ja Teuvo**, että tutkimme samaa sukuhaaraa, toisistamme tietämättä. Toisaalta seuran tuki teki mahdolliseksi kirjan julkaisun. Näin yhteistyöllä se onnistui.

"SUKUTUTKIMUS ON

ANTOISA HARRASTUS,

JOKA PARHAIMMILLAAN

TAI PAHIMMILLAAN VIE

KOKO VAPAA-AJAN."

Onko sukututkimus vaikeaa?

Olen kirjoittanut näinkin perusteellisen katsauksen, en säilyttääkseni aloittelijoita, vaan luodakseni realistisen kuvan sukututkimuksesta.

Lainaan tähän tekstiä Laitisten tutkijoiden kiertokirjeestä n:o 1 20.11.87, jossa **Jarmo Ahlstrand** kirjoittaa sukututkimukselle asetettavista vaatimuksista:

"Sukututkimus on parhaimmillaan tieteellistä historian-tutkimusta. Mielestäni vähempään ei missään nimessä pidä tyytyä. Eikä tämä ole edes kovin vaativa ehto, on vain kysymys tahdosta tehdä hyvää työtä."

Lisätietoja:

Sukututkimuksen perusopas
Suomen talonpojan historia
Suomen sukututkimusseura
Kansallisarkisto

Aloittaessani piirrellä ruutupaperille sukupolvitauluja en tiennyt sukuseurasta, enkä koko aihealueesta. Sukututkimus ei ole helppoa, mutta se on palkitsevaa. Se on harrastus, joka parhaimmillaan tai pahimmillaan vie koko vapaa-ajan. Itse olen hyvin tyytyväinen, että aikoinaan tulin aloittaneeksi. Jos nyt olisin aloittamassa, hankkisin tietyt perustiedot ja osaisin varautua siihen, että solmuja tulee vastaan. Silti suosittelen aloittamaan, kyseessä on antoisa harrastus.

*Teuvo Laitinen
sukututkimuksen
harrastaja
Siilinjärvi*

Seppo Sampio
Eino Jutikkala (1942)
Liisankatu 16 A, 00170 Hki
Rauhankatu 17, 00170 Hki
puh. 09- 228 521

Sukuseura tukenut useita sukututkimuksia

Yhtenä sukuseuramme tehtävistä on sukututkimuksen edistäminen. Tapoja on luonnollisesti monia, yksi on rahallinen tuki. Sukuseura on tukenut Laitis-sukujen tutkimus- ja julkaisutoimintaa noin 60 000 markalla.

Ensimmäiset apurahat, kukin 3 000 markkaa, myönnettiin vuonna 1990. Niiden saajat olivat **Jarmo Ahlstrand**

ja **Jarmo Paikkala** Helsingistä sekä nyttemmin edesmennyt **Erkki Laitinen** Lahdesta.

Seurava vuonna **Eino Laitinen** Forssasta sai 8 100 markan, **Oiva Laitinen** Äänekoskelta 6 100 markan ja **Jarmo Paikkala** 6 250 apurahan tutkimuksiinsa.

Vuonna 1994 tuettiin Kangasniemen ja Hankasalmen Laitisten sukupuukirjan julkaisemista. **Jarmo Ahlstrand** ja

Mauno Palonen saivat siihen runsaat 20 500 markkaa.

Vuonna 1995 apurahan, 4000 markkaa, saivat **Oiva, Erkki ja Teuvo Laitinen** Rautavaaran sukuhaaran kirjan julkaisemiseen.

Eeva Liponkoski-Laitiselle myönnettiin 3 000 markan tunnustusspидendi.

P.S.

Eeva Liponkoski-Laitinen kiinnostui sukututkimuksesta eläkkeelle päästyään

— Minä olen opetellut nämä sukututkimussasiat kantapään kautta, yhtenä vuonna tein ja toisena tarkistin, Eeva Liponkoski-Laitinen, 82, sanoo.

Hän oli päässyt eläkkeelle vuonna 78 Kontionlahden ruotsin kielen opettajan virasta, asunut sitten 1,5 vuotta Paltamossa, josta 81 muutti Mikeliin.

— Täältä en tuntenut muita kuin tyttäreni. Ikävissäni, tekemisen puutteessa menin sukututkimuskurssille.

Eeva päätti tutkia miehensä äidin **Maria Laitisen** sukua

Suonenjoen Mustolanmäeltä. Siitä hän tunsu valmiiksi muutamien sukupolven ja oli perheineen asunut lähistöllä, Marian synnyinkodissa Vanhassa Laitilassa vuoteen 1958 asti.

Sukututkimuskurssia Eeva piti hyödyllisenä: opetusta sai muun muassa vanhojen käsialojen tulkitsemisessa ja tietoa eri arkistojen löytöpaikoista.

Varmat juuret 1600-luvulle

Mustolanmäen eli Lietemäen Laitis-tutkimuksissaan Eeva on päässyt 1600-luvulle asti. Alku oli helppoa, Savon kirkonkirjat ovat hyvin tallessa ja ruotsin kielen (kaikki vanhat dokumentit ovat ruotsiksi) hallinnasta oli suuri apu.

Syystäkin tyytyväisenä Eeva Lipponkoski-Laitinen esittelee löytämänsä ratkaisevan nivelkohdan: se on **Olli Matinpoika Laitisen** (synt. noin 1645) kuolinaika 25.2.1705. Olli on yllättäen haudattu Rautalamille, jonne matka Suonenjoelta oli lyhyempi kuin emäpitäjään Pieksämäelle. Tieto on varma, Eeva on tarkistanut sen sekä kuolleitten luettelosta että henkikirjoista, molemmat pitävät yhtä.

Lipponkoski-Laitinen arvelee, että Suonenjoelle suku on aikanaan tullut Suur-Juvalta.

Yksinäistä työtä

Vaikeinta ja samalla ikävintä sukututkimuksessa on Eevan mielestä ollut se, että hän on tehnyt työtä yksin. — Yleensä sitä tehdään ”tiimissä”.

Arkistoissa Eeva on istunut laskemattoman määrän tunteja, kirjoitellut siellä ensin muistiinpanot käsin paperille, sitten kirjoittanut tiedot käsin kotona, tarkistanut, lisännyt, tarkistanut ja vasta sitten kirjoittanut koneella puhtaaksi. — Se on ollut yksinäistä työtä. Arkistossa olen saanut torujakin, kun olen yrittänyt jutella naapurien kanssa, Eeva nauraa.

Laitisten sukuseurassakin

on ollut puhetta yhteistyöstä, mutta kaikki eivät ole siihen innostuneet.

Eeva on tutkinut myös Vaajaniemeltä Vesannolle, Kärkkälään ja Lempyyhyn muuttaneita Laitis-sukuja. Eniten Laitisten sukutietoja hän on saanut **Jarmo Paikkalta**.

Tarinoita ja taustoja

Eeva Liponkoski-Laitinen epäilee, että muut sukututkijat eivät pidä häntä kunnon tutkijana: — Minä kun en tee laatikoita.

No, Eevan on suotta huolestua: laatikot voi tehdä kuka tahansa ja tietokoneella se käy nykyään näppärästi. Huomatavasti laatikoiden piirtelyä arvokkaampaa on se suuri taustatietomäärä, jonka Eeva on suvusta koonnut — Olen pyrkinyt keräämään tarinanomaisia taustatietoja, saamaan lihaa luiden päälle.

Sukupolvet vain vilahtavat silmissä kun Eeva kertoo:

— Kun Olli Matinpoika 1705 kuoli, kotiutettiin hänen poikansa sotilas **Olli Ollinpoika** talon ainoana miehenä. Hänen piti vielä maksaa talon rästiverotkin, Eeva harmittelee.

— **Elias Ollinpoika Laitinen** muutti Mustolanmäeltä Vaajaniemelle, isossa jaossa 1779 siitä syntyi Vanha Laitila. Elias oli kylän luottamushenkilö; hän piti huolta mm. siivertämisestä elämästä. Sukuhaaran vanha kehto on nykyään Kansallismuseossa, jonne **Taavetti Laitinen** sen lahjoitti.

Vas. Eeva Laitinen v. 88 Elisabeth Grantin kanssa, joka luuli Eevaa isoäidiksi.

Eeva Laitinen on saanut useita ystäviä ja kirjeenvaihtovereita sukututkimuksen kautta.

“Seurustelu” irtisanotaan

Valokuvia, vanhoja kirjeitä ja vaikkapa kutsukortteja Eevalla on isot pinot, etenkin professori Taavetti Laitista koskevia. Yhdessä kirjeessä paronitar **Ida Alberg** kirjoittaa Pietarista ja tilaa vastaanottoajan tohtori Laitiselta. Toisesta selviää, kuinka Taavetti tavallaan “pelasti Ahvenmaan Suomelle” parantamalla tutkimusmatkailija **G.J. Ramstedtin** malariasta ja parista muusta taudista. Kolmannessa Helsingin yliopiston teologian professori **Antti J. Pietilä** sanoo irti tuttavuuden Laitisen kanssa:

“Olen pakoitettu ilmoittamaan, että seurustelu meidän kesken ei nyttemmin voi tulla kysymykseen...”

Veljen avioliitto on Kristuksen lain mukaan kaksinkertainen huoruus.”

Kirjeen syynä oli Laitisen aviotuminen taitelija **Hilda Flodinin** kanssa. Molemmille avioliitto oli toinen, siitä “kaksinkertainen huoruus”. Flodinin ensimmäinen mies oli taitelija **Juho Rissanen**.

Ystäviä ja kaksi taalaa

Mitä sukututkija tarvitsee paitsi hyviä istumalihaksia, Eeva?

— Tutkijalla täytyy olla uskomaton kiinnostus asiaan ja Suomen historiaan, koko ajan tulee uutta tietoa vastaan eikä loppua näy.

Kiinnostavan suuharrastuksen myötä Eevalle on kertynyt lukuisia ystäviä, jotka soittelevat ja kirjoittavat hänelle. Ja Eeva antaa apuaan auliisti. Etäisin apu on mennyt Yhdysvaltoihin, josta **Elisabeth Helberg Grant** kirjoitti Eevalle tammikuussa 84 luullen häntä isöäidikseen.

“Rakas, Kallis, äiti perhe” alkaa sanakirjaa avulla kirjoitettu kirje: “Kirjain olen käyttää korottamana English to suomalainen sankirja luokse.”

Eeva ratkaisi, että esimerkiksi “kirjain” tarkoittaa “minä”. Kirjeen tarkoituksin selvisi, haluttiin tietoja sukulaisista: *“Kirjain olen todellinen tuskallinen luokse sijoittaa minun kallis relatiivinen. Kirjain tahto posti heita milloin he ovat sisään kosketus lähellä posti.”*

Eeva vastasi Elisabethille, itseään kymmenen vuotta nuoremmalle: — Vaikkeinta oli vakuuttaa hänelle, että minä en ole hänen isoäitinsä, vaikka meillä on sama nimi.

Paluupostina Eeva sai kiitoskirjeen ja kaksi dollaria.

— Mutta minähän olenkin vain sukututkimuksen harrastelija, Eeva Liponkoski-Laitinen painottaa.

Pirkko Santajärvi

Eeva Liponkoski-Laitisen keräämät tiedot:

Mustolanmäen Suonenjoen Laitisia

Olli Laitinen
syntymäaika ja -paikka ei tiedossa

Matti Ollinpoika
Asutettu Lyytikäisen autiolle Mustolanmäellä 1652,
Pieksämäen henkikirjoissa mainittu 1652, viimeksi 1669

Olli Matinpoika k. 25.2.1705
n. 60-vuotiaana, haudattu Rautalammille

Olli Ollinpoika 1682-1754
vaimo Maria Kukkonen 1680-1755

Olli Ollinpoika 1705-1786
1. vaimo Liisa Korhonen 1707-1754
2. vaimo Marg. Halonen 1729-1805
Lietemäki 5 Parastalo, Pieksämäki, nyk. Suonenjoki

Elias Ollinpoika 1744-1809
vaimo Anna Drabant 1750-1818

Sakari Eliaanpoika 19.8.1783-30.3.1855
1. vaimo Karin Puranen 1786-1828
2. vaimo Maria Utriainen 1798-1864
Lietemäki 6 Jauhola, Vaajaniemi Pieksämäki
muuttokirja Rautalammille 2.2.1805 Haapamäki 3, Vekaro-

Elias Sakarinpoika 1818-1878
vaimo Lovisa Kanninen 1824-1910

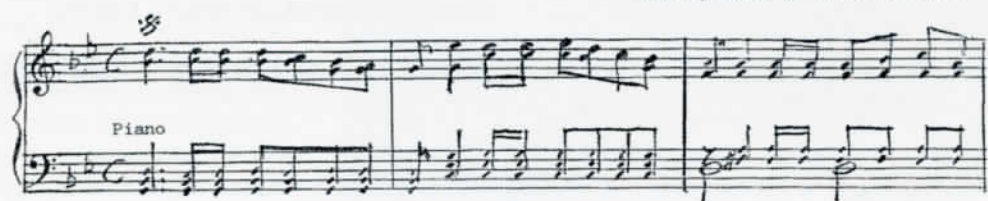
*Hilda Laitinen 25.2.1848-2.1.1938
mies Polykarpus Narinen 14.10.1841-3.8.1814

*Helmi Narinen 9.5.1879-26.4.1945
mies Niilo Tammivuori 25.12.1877-17.8.1933

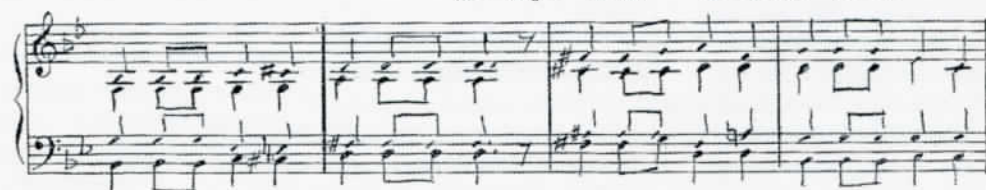
*Tapio Tammivuori 1922-77
vaimo Terttu Honkaniemi 1921-

*Pirkko Tammivuori 1946-
mies Matti Santajärvi 1948-
heidän lapsensa Sanna 76, Satu 78, Suvi 82

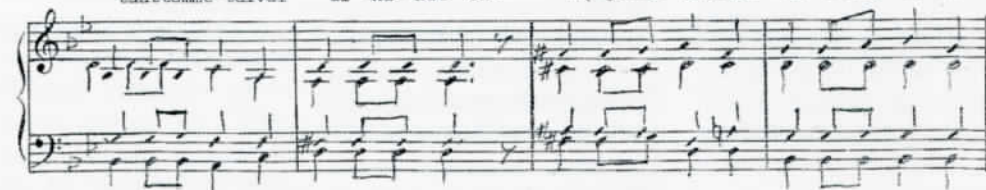
*Pirkko Santajärven lisäämät tiedot suvustaan.

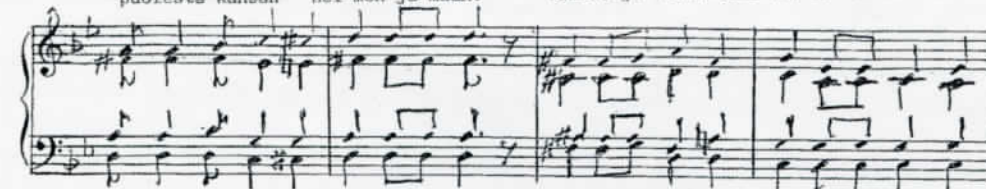
Ai - kojen ta-kaa kar -jalan mailta

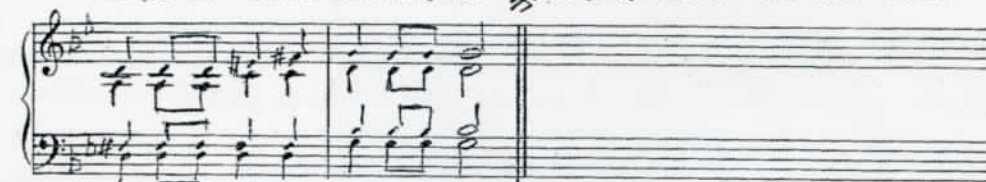
taattomme taival al -ka- nut on. Lip-punsa kan-toi uh- rinna an-toi

puolesta kansan hei-mon ja maan. Vaa-ro-ja voit-tain kun-to -a koittain

va -paa- na kan-sa mei-dän nyt on. Siispä nyt heille kii-tosta meidän

laulum -me täällä kai-ku-ko- hon.

Laitisten suvun kunniamarssi

*Aikojen takaa Karjalan mailta
taattomme taival alkanut on.
Lippunsa kantoi uhrinsa antoi
puolesta kansan heimon ja maan.
Vaaroja voittain kuntoa koittain
vapaana kansa meidän nyt on.
Siispä nyt heille kiitosta meidän
laulumme täällä kaikukohon.*

*Metsäpä meille riistansa antoi
kalaisat järvet saalinsa soi.
Sitten kun kaski viljansa kantoi
ruokaisan leivän perheelle toi.
Niistäpä myöskin Laitisten suku
saanut on voiman jäntevimmän.
Siispä nyt heille kunniaa suoden
laulumme täällä kaikukohon.*

*Sukumme tunnus, verkko ja sarvet
vaakunan aihe verraton on.
Entistä muistain, nuortemme parvet
tiedon ja taidon käy mittelohon.
Luonto on meille antanut voimaa
tunteen ja mielen kilvoitukseen.
Kiitosta käyköön laulumme soimaan
uskoa antain ain huomiseen.*

*Sävel ja sovitus Niilo Laitinen
Sanat Kyllikki ja Niilo Laitinen*

Sukumarssin säveltäjä Niilo Laitinen on monipuolinen musiikkimies

Director musices Niilo Laitinen, 65, Vesannolta ei pitkään aikaillut, kun häntä pyydettiin säveltämään Laitisten suvun kunniamarssi Leppävirralla 1997 pidettyyn sukkokoukseen.

Paitsi että Laitisella on nuotit hallinnassa, on hänellä toinenkin etu — nimittäin muusa: vaimo **Kyllikki** sanoittaa hänen sävelensä. Vaimoaan Niilo Laitinen kiittää kauniisti: "Kyllikin henkinen tuki on ollut minulle korvaamaton taiteen ohdakkeisella taipaleella."

Ensimmäinen julkinen esiintyminen Niilo-pojalla oli 10-vuotiaana, jolloin hän säesti mandoliinilla tanhuja Martta-yhdistyksen iltoissa. Samaan aikaan hän aloitti viulun-

Operettikonsertti Piekämäellä vas. Liisa Pimiä ja Eila Leskinen, Niilo Laitinen oli primas.

soiton opiskelun **Tauno Tiuhosen** johdolla ja ehti vielä ennen sotaväkeä saada opastusta kapellimestari **Bruno Koivuselta** Kuopion Orkesterikoulussa.

Tänä vuonna maanviljelijän ammatista eläkkeelle jäänyttä Niiloa ei paljon kotona näy. "Melkein joka ilta hän on menossa, soittamassa tai opettamassa", vaimo kertoilee. Laitinen johtaa Vesannon orkesteria sekä Kalevan Kaiku-lauluryhmää, joka esittää kansanmusiikkia. Viulupiiriä hän pitää nuorille kansalaisopistossa ja aikaa riittää kansanpelimanneillekin.

Tanssimusiikkikin on Laitiselle tuttua. Ensimmäisen keikkansa hän teki 1953 Tervoon. Kaikki lähikuntien lavat tulivat noina vuosina tutuiksi, myöhemmin myös ravintolat Kuopiota myöten. Hyvä tienestipaikka oli Valkeisten motelli, jossa esiinnyttiin humppailloissa 11 kuukautta joka maanantai.

Laitisen pisimmät keikat ulottuivat Sodankylän Luostohotelliin ja Leningradiin Nuorisopalatsiin. TV- ja radio-esiintymiset sekä nauhoitukset ovat tuttuja nekin.

Muusiikko- ja opettajatoimiensa ohella Laitinen on har-

rastanut yksinlaulua ja -soittoa viululla. Myös 28-kielinen kantele, urut, rummut ja trumpetti ovat jo mainittujen ohella tuttuja "työvälineitä". Laitinen on säveltänyt useita hengellisiä ja joululauluja sekä tanssimusiikkia kuten valsseja ja humppia. Mies- ja sekakuorosovistusten ohella Laitinen on kirjoitellut musiikkipakinoita lehtiin.

Ansoistaan musiikin saralla Vesannon musiikielämän monipuolinen voimahamo Niilo Laitinen sai director musices -arvonimen joulukuussa 1992.

TEKSTI: Pirkko Santajärvi
KUVAT: Laitisen perhealbumi

Elli Väkevä:

Kotiseutu

Kotiseudulla tarkoitetaan tietävästi lähintä seutua, ihmisen elinympäristöä. Mielestäni sen ei tarvitse olla juuri sitä seutua, jossa on syntynyt ja kasvanut. Sotien johdosta joutui siirtoväki muuttamaan toisiin kyliin, toisiin kauppaloihin ja kaupunkeihin. Ja muuttoliike jatkuu, nykyisin kehitysalueilta teollisuusalueille. Onko näin ollen kotiseutukäsite kärsinyt infaation niin kuin moni muu hyvä asia tällä kiireisellä ja huippuunsa koneellistutetulla aikakaudella?

Vanhempien ihmisten oli tietenkin vaikeaa irrota juuriltaan. He muistelevat vieläkin kipeällä kaipauksella menetettyä kotiseutuaan. Lapsille ja nuorille se oli helpompaa, heillä oli vähemmän perinteitä ja vähemmän unohdettavaa. Jos karjalaisilla oli vaikeaa jättää "siintävät salmet ja tuuheat koivikot" niin yhtä vaikeaa (ellei vaikeampaakin) kotiseudusta luopuminen olisi ollut niin hämäläiselle kuin pohjalaisellekin. Karjalainenhan jaksaa iloita vaikka "syän märkäneisi". Helpointa sopeutuminen on niille, jotka vapaaehtoisesti muuttavat toisille paikkakunnille.

Luullakseni nykyisen kotiseutunsa ihminen käsittää parhaiten matkan päästä. Hän voi matkoilla ollessaan vertailla oman paikkakuntansa oloja matkalla näkemiinsä. Hän voi keskustella kotiseutunsa hyvistä ja huonoista puolista, useimmiten hän kertoo vain myönteisistä asioista! Kotiseutu onkin mielestäni siellä missä on tämänhetkinen kotimme, työmme ja lähiomaisemme. Kokemuksesta tiedän, että ihminen voi hyvinkin paljon ikävöidä sitä alkuperäistä kotiseutua. Jos hän sitten menee vierailemaan entiselle kotiseudulleen, hän saattaa kokea pettymyksen toisensa jälkeen: ihmiset ovat muuttuneet, ehkäpä he puhuvatkin eri tavalla kuin olet mielessäsi muistellut. Paikkakunnalle on noussut uusia rakennuksia ja niitten rinnalla vanhat talot näyttävät kenties ränsistyneiltä. Et voi nähdä sitä tuttua ja rakasta kotiseutua, jonka olit jättänyt ehkä vuosikymmeniä sitten. Huomaamattasi alat ihmetellä miksi tulinkaan tänne, miksi kaikki on muuttunut? Et tunne viihtyväsi entisten tuttujen seurassa. Olit ehkä suunnitellut viipyväsi matkalla viikon päivät, kun sitten päätätkin lähteä takaisin seuraavana aamuna. Palaat nykyiselle kotiseudullesi tietoisena siitä, että kuulut juuri tänne, näitten ihmisten pariin. Kiiruhdat suorittamaan jokapäiväisiä ostoksia siitä "lähimmästä kaupasta". Siellä voit tavata tuttuja, kerrot olleesi pienellä matkalla ja — tunnet olevasi jälleen kotiseudulla.

Nykyinen kotiseutuni on tyypillistä tehdasseutua, jonka tuhannet asukkaat ovat saaneet työtä saman tehtaan palveluksessa kuin heidän vanhempansa aikoinaan. Varmaankin heille merkitsee paljon kotiseutunsa ripeä kehittyminen. Usein tulen ajatelleeksi, osaavatko he, jotka koko ikänsä ovat asuneet samalla paikkakunnalla, antaa kotiseudulleen sille kuuluvan arvon, vai pitävätkö he sen luonnostaan kuuluvana etuoikeutena!

*(Julkaisu ensimmäisen kerran
Kuusankosken työväenopiston
antologiassa "Kynnys" vuonna 1974.)*

Elli Väkevä os. Laitinen (synt. 1926) on alunperin Juaan Laitisia
Hänen tietonsa löytyvät sukujulkaisusta Laitisia vuosisatain
saatossa II, taulu 814-800. Nykyisin Elli Väkevä asuu Kuusankoskella.

Kaksoishäät sata vuotta sitten

Ensimmäinen päivä heinäkuuta 1898 oli Konginkankaan kirkolla isot kaksoishäät. Sisarukset **Aleksanda** ja **Ida Hokkanen** viettivät silloin häitään, jotka kestivät kolme päivää. Sandra meni naimisiin **Emil Laitisen** kanssa ja **Ida Kustaa Laitisen** kanssa. Vaikka molemmat sulhaset olivat Laitisia, he eivät olleet läheisiä sukulaisia.

Sandra ja Emil asettuivat asumaan Konginkankaan Räihän kylään, Saukkolan torppaan. Siellä asuivat myös Emilin vanhemmat **Eeva** ja **Nikodemus Laitinen**. Nuorelle parille rakennettiin "oma puoli" asuttavaksi. Vuotta myöhemmin heille syntyi ensimmäinen poika, **Sulo**, ja viisi vuotta Sulon jälkeen tytär **Martta**. Kahden vuoden kuluttua syntyi tytär **Toini** ja jälleen kahden vuoden kuluttua nuorimmainen **Ilmari**.

Kesällä 1998 vietimme häiden 100-vuotismuistojuhlaa

Ensimmäinen päivä heinäkuuta 1998 kokoontuivat Sandran ja Emilin miniä sekä lapsenlapset viettämään isovanhempiensä häiden 100-vuotismuistojuhlaa. Itseoikeutettu juhlapaikka oli Saukkolan tila. Sitä isännöivät nykyisin Sulon nuorin tytär **Kaisa** ja miehensä **Sakari Kautto**. Kaisa, hänen sisarensa **Aili Tenhunen** sekä Kaisan tytär **Helena Hyppönen** olivat loihittineet upeat juhlat.

Muita juhlavieraita olivat Sandran ja Emilin miniä, Ilmarin leski **Salme Laitinen** (ainoa

tuosta sukupolvesta elossa oleva), Martan poika **Eero Penttinen** ja hänen vaimonsa **Irma**, Martan tytär **Eeva Hokkanen**, Ilmarin poika **Erkki Laitinen** sekä Ilmarin tyttäret **Liisa Colliander** ja **Tuula Laitinen**.

Vaikka kesä 1998 jäi useimpien mieleen jatkuvista saasteistaan, niin 1. päivänä heinäkuuta luonto näytti parhaat puolensa. Taivaalla ei ollut pilven pilvää. Aurinko porotti ja lämpömittari nousi hellelukumiehin. Oli todellinen hääilma. — Millainen lie sää ollut hääpäivänä sata vuotta sitten?

Juhlalounas noudatti perinteitä: aluksi suolakalaa ja pääruokana karjalanpaistia. Pöydän ehdoton kruunu oli Kaisan

LAITISTEN
SUKUTAPAAMISIA
VIIME KESÄLTÄ

Viereisen sivun ryhmäkuvaan kokoonnuttiin tutun tammen alle vas. Irma ja Eero Penttinen, Eeva Hokkanen, Sakari ja Kaisa Kutto, Erkki Laitinen, Marja-Liisa Colliander, Salme Laitinen, Aili Tenhunen ja Tuula Laitinen.

Keiteleen muikuista tekemä valtava muikkukukko. Ainoa myönnytys nykyajalle olivat runsaat tuoreet vihannekset. Jälkiruuksi oli lakka-vadelma-kiisseliä kermavaahdon kera. Juhlavuutta pöytään toivat Laitisten sukuvaakunalla koristetut lautasliinat.

Iltapäiväkahvit nautittiin Saukkolan kukkaloistossaan olevalla pihalla. Pihapiiri on vuosikymmenistä huolimatta säilyttänyt paljon siitä vanhasta, josta meillä jokaisella on omat muistomme. Kaikkien mielen herkisti vanha aitta, joka uljaasti uhmaa edelleenkin aikaa. Aitan rappuset olivatkin suosituin ikuistamispaikka. Kamerat rapsahtelivat muutoinkin tiuhaan. Ryhmäkuvan luonnollisin paikka oli tammen edusta. Tammen istutti aikanaan Toini-tytär isänsä 100-vuotis-syntymäpäivän muistoksi.

Saukkolan pihalla nauru raikui, kun serkukset muistelivat yhteisiä lapsuuden komelluksiaan. Välillä mietittiin vakavampiakin asioita.

Haikein mielin, hellästi halaten erosimme ja lupasimme pitää jatkossa enemmän yhteyttä. Kaikki olivat yhtä mieltä: isöäiti ja isoisä ansaitsivat nämä juhlat.

*Tuula Laitinen
Pirkkola*

Poikolan isäntäväki Irja ja Osmo Holopainen nostavat Laitisten sukuviirin salkoon.

Kotalahden Laitiset koolla Laitilanniemen Poikolassa

Yhteensä 41 Laitista vietti sukkokokousta Leppävirran Kotalahden Laitilanniemen Poikolassa elokuun lopulla. Väki muisteli suvun vaiheita ja vaihtoi kuulumisia. Illalla hiljennettiin kuuntelemaan edellisen sukutapaamisen nauhoitusta, jossa silloinen suvun vanhin kertoili muistojaan. **Pentti Laitinen** Haapavedeltä kiitti suvun puolesta lahjoittamalla isäntäväelle Laitisten sukuviirin.

Poikolan talo on ollut saman suvun hallussa 400 vuotta eli vuodesta 1598. Sen todistavat sekä talon sukukirja että vanha tuuliviiri vuosilukuineen. Kotalahteen suku on aikanaan tullut Juvalta.

Talon nykyiset omistajat **Osmo** ja **Irja Holopainen** ovat Laitisten 14. sukupolvea. Heidän lapsensa ovat **Hanna** ja **Janne**. Poikolassa asuu myös edellinen sukupolvi **Siiri os. Laitinen** ja **Martti Holopainen**.

P.S.

Ryhmäkuva seuraavalla sivulla

Yli 40 Laitista vietti kesällä Poikolan tilan 400-vuotisjuhlaa Leppävedellä.

Ollinahon tila Kangasniemellä sai jo toisen kunniakirjan

TIEDÄTKÖ, MITEN SAA KUNNIKIRJAN ”VAATIMATTOMANA TUNNUSTUKSENA KIINTYMYKSESTÄ
KOTIKONTUUN JA SUVUN SUURESTA KODIN, KOTISEUDUN JA ISÄNMAAN RAKKAUDESTA”?

Ollinahon tilalla Kangasniemen pitäjän Kutemajärven kylässä kunniakirja on saatu siten, että tilaa on pidetty suvun hallussa vuodesta 1596, tosin Laitisen suvun hallussa vasta pari sukupolvea.

Kunniakirjan Ollinahon isäntäväki, **Eija ja Markku Laitinen**, vastaanotti Maaseutukeskusten liitolta ja Mikkelin maaseutukeskukselta 5. heinäkuuta 1998 Mikkelin maaseutumessuilla. Uutta edelliseen, vuonna 1954 annettuun kunniakirjaan, oli emäntien nimet isäntien rinnalla kunniakirjassa!

Ollinahon päärakennus sekä karja- ja

varastotilat sijaitsevat ylväänä mäkisen peltoaukeaman keskellä. Maisema-arkkitehtuuri on ollut kunniansaan 1500 -luvulla, jolloin ensimmäiset asukkaat ovat tilalle tulleet! Nyt Ollinaho on lypsykarjatila, kohta harvinainen Kangasniemelläkin. Lypsylehmiä on 15 ja muuta karjaa saman verran. Tilalla on kuten lähes kaikilla Kangasniemen tiloilla lisätulonlähde, vararahasto, metsä. Sitä on reilut toista sataa hehtaaria ja peltoakin noin 20. Kangasniemen mittakaavassa Ollinaho on suurtila. Isäntäväki itse hoitaa tilan ja saa sitä perheelle toimeentulon.

Ollinahon Tytti Silja, 8 v, Ollinahon luomupellon laidalla päivänä, jolloin kunniakirja viime kesänä saatiin.

Pari poimintoa historiasta

1500- ja 1600-lukujen vaihteessa metsänpedot tappoivat **Perttu Mikonpoika Hämäläisen** eläimet. Tänä vuonna tilan maisemissa on nähty Kangasniemellä harvinaiset kaksi valkohäntäpeuraa, joista toisen jäännökset ovat nyt Ollinahon pelto-ojassa karhun jäljiltä! Tapahtumien välillä on elänyt 12 sukupolvea!

Markku Laitisen isä **Heikki Laitinen** on tullut Ollinahoön kotivävyksi ja tunnettu ikänsä kylällä paremmin Muoskarin Heikkinä kuin Ollinahon isäntänä. Muoskarin Laitisethan ovat samoja Laitisia Pölläkänmäen Laitisten kanssa. Heikki Laitinen on kirjoittanut ja kuvittanut Kutkylän kyläkirjan 1980-luvulla. Hän on tehnyt historian kirjan oman ja perimänsä tiedon perusteella.

Ollinahossa elämisen makua

Mitä merkitsee Eija ja Markku Laitiselle kiintymys kotikontuun ja kotiseutuun?

* Viisi lasta - **Tytti Silja, Otto, Topia, Taneli ja Tuomas**. Tytti Silja (8 v) käy Koittilan kyläkoulua, kolme vanhinta käy koulua Kangasniemen kirkolla; Tuomas (17 v) on jo lukiossa.

* Peltoviljely on luomua. Karja on luomua vasta sitten kun luomutuotteet saadaan helposti markkinoiduiksi.

* Luomumuomena on tilalla harrastuksena

* Kyläseuratoimintaa — kyläseuralla on maatalouskoneita merkittävästi ja ne ovat Ollinahon katon alla.

* Kyläpubia pidetään kesäisin Tahkomäellä omaksi iloksi ja kesävieraita varten. Kyläpubiin kyläläiset ovat saaneet EU-rahaa, se on Savon Amazon-Leader -hanke! Kyläpubilla kaikki on talkootyötä. Talkootyö on kiehtovaa ja se on kyläpubilla kunniaansa!

Ollinahon lapset harrastavat luonnollisesti urheilua ja 4H-toimintaa sekä — yllätys yllätys — sirkuskerhoa. Epäilen, että myös toinen tietokone on osittain poikien pelikoneena! Toisen tietokoneen kerrottiin olevan vanhempien töille: tilan tietoja tallennetaan EU-, vero- ym. viranomaistahoja varten.

Ollinahossa on elämisen makua. Ollinahossa vieraillessa on mahdollisuus saada käsitys odotettavissa olevasta kehityksen suunnasta Kangasniemen kunnassa. Ollinahossa katsotaan luottavaisin mielin tulevaisuuteen.

Muutaman kymmenen vuoden perästä joku Ollinahon pojista saanee jälleen kunniakirjan, jonka alahelmassa lukee "Sitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asunto".

*Tuula Laitinen
Kangasniemi*

LAITISTEN SUKUSEURA RY

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1997

YLEISTÄ

Laitisten Sukuseura ry perustettiin 8.8.1987 Hankasalmella tarkoituksena selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta jäsentensä keskuudessa.

Tämä vuosi oli sukuseuran kymmenvuotisjuhlavuosi. Sukukokous pidettiin Leppävirralla 9.-10.8.1997. Tämä oli neljäsvarsinainen sukukokous. Samanaikaisesti vietettiin Valtakunnallisia Kotiseutupäiviä Varkaudessa, Leppävirralla ja Joroisissa. Kotiseutupäivien juhlaohjelman palvelus pidettiin Leppävirran kirkossa.

Tasavallan presidentin puoliso, rouva Eeva Ahtisaari osallistui jumalpalvelukseen, samoin myös me Laitiset. Sukuseuralla on sukututkimusrahasto, joka perustettiin 1989, johon on siirretty varoja tilinpäätöksen voitosta hallituksen päätöksen mukaisesti 10.000 mk/kerta ja viime vuosina lisäksi Kangasniemen-Hankasalmen Laitisten sukupuukirjan myyntitulot. Näitä varoja rahastossa on 11.000 mk, lisäksi tutkimusrahastossa on 16421,30 mk. Tutkimusrahastosta on vuosien varrella myönnetty varoja Laitisten suvun tutkimustyöhön. Sukututkimusrahastolla on hyväksytyt säännöt, joiden mukaan varoja käytetään.

Laitisilla on myös oma vaakuna, joka on hyväksytty Suomen Heraldisen seuran rekisteriin. Vaakunaa on käytetty sukuseuran

pöytästandaareissa sekä mukailtuna sukuviireissä. Nyt myös lautasliinoissa ja t-paidoissa. Vaakunaselitys: Kilpi: Punaisessa kentässä kaksi kultaista rankaa ristissä ja kultainen tyviö, jossa reunoihin ulottuva musta kalaverkko.

Kypärä suljettu. Kypäränpeite musta, vuoripuolelta kultaa. Lakipunos kultaa ja mustaa. Kypäränkoristeena kaksi mustaa peuransarvea, joiden välissä kultainen, kolmen lävistetyn kolmion muodostama yhdistelmäkuvio.

Aiheen perustelu: Aiheet ovat suvun historiaa: rangat viittaavat kaskeamiseen, verkko käestysverkolla kalastamiseen, peuransarvet metsästyksen. Kypärän koristeon yhdistelmäkuvio on lautamies Pekka Laitisen puumerkki 1600-luvulta. Värit ovat suvun alkukodin Karjalan värit sekä Savon värit. Sukuviirin käyttöoikeus on kaikilla Laitisilla ja sukuun kuuluvilla. Vaakunan suunnitteli heraldikko Kimmo Kara ja piirsi taiteilija Reijo Helläkoski.

HALLINTO

Sukuseuran hallitukseen kuuluu yhdeksän varsinaisen sukukokouksen valitsemaa jäsentä, joiden toimikausi on kolme vuotta, mutta voidaan valita myös uudelleen. Sukukokous 9.8.1997 valitsi hallitukseen kolme uutta jäsentä. Uusiksi jäseniksi valittiin Anja Laitinen Leppävirralta, Teuvo Laitinen Siilinjärveltä ja Tuula Launokari-Laakso Joutsasta.

Entisinä jatkavat: Tuula Laitinen, Kangasniemi, jonka hallitus valitsi puheenjohtajaksi, Pekka Laitinen, Varkaus, valittiin varapuheenjohtajaksi, Erkki Laitinen, Laukaa, Jaakko Laitinen, Rautalampi, Jouko Laitinen, Leppävirta ja Markku Laitinen, Hankasalmi. Sihteeri-rahastonhoitajana jatkaa Elvi Laitinen Hankasalmelta. Tilintarkastajat: Risto Laitinen, KHT, Vantaa ja Pentti Laitinen, Espoo.

Varatilintarkastajat: Seppo Laitinen, Siilinjärvi ja Jouko Laitinen, Varkaus.

TALOUS

Pankkitilin saldo vuoden lopussa oli 44.547,20 mk, johon sisältyi sukututkimusrahaston varoja 27.421,30 mk.

KOKOUKSET

Hallitus kokoontui kolme kertaa, 22.2., 6.6. ja 20.9. Leppävirralla. Varsinainen sukukokous pidettiin lauantaina 9.8.1997 Leppävirralla VesiLeppiksen auditoriossa klo 17.00. Kokouksen puheenjohtajana toimi Eeva Laitinen Varkaudesta ja sihteerinä sukuseuran sihteeri Elvi Laitinen, pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Heikki ja Matti Laitinen Kangasniemeltä. Kokoukseen osallistui 71 henkilöä.

LAITSET-LEHTI

Lehti ilmestyi yhden kerran alkukesästä, toimittajana Jarmo Paikkala Helsingistä.

JÄSENET

Vuoden alussa oli jäseniä 489 ja lopussa 490, nettolisäys 1 kpl. Uusia liittyi 29, erosi tai kuoli 8 ja vuoden lopussa poistettiin 20 kolme vuotta jäsenmaksunsa maksamatta jättänyttä jäsentä. Ainaisjäseniä oli 48 ja nuorisojäseniä 8, nämä sisältyvät kokonaismäärään. Jäsenmaksuksi sukukokous päätti 60 mk/henkilö/vuosi.

APURAHAT

Apurahoja ei myönnetty.

SUKUKOKOUS- JA JUHLA

9.- 10.8.1997

Lauantai 9.8.1997

Varsinainen sukukokous oli siis lauantaina klo 17.00, osallistujia 71. Päivällinen VesiLepiksessä klo 19.00, ruokaili 67 henkilöä. Risteily klo 21.00 Leppävirta-lavalla Konnuksen kanavalle ja takaisin 2 tuntia, osallistujia 32.

Sunnuntai 10.8.1997

Jumalanpalvelus Leppävirran kirkossa, saarnasi piispa Wille Riekinen, kirkossa lauloi oopperalaulaja Jorma Hynninen, kirkko oli täysi. Jumalanpalveluksen jälkeen oli seppeleenlasku sankarihaudalle, Elvi ja Pekka Laitinen laskivat seppeleen sen jälkeen kun rouva Eeva Ahtisaari oli laskenut. Ruokailu oli Kivelän koulun ruokalassa klo 11.30, ruokaili 119 henkilöä.

Sukujuhla klo 13.00

Alkusoitto; Kalevan Kaiku Tervehdyssanat; sukuseuran puheenjohtaja Pekka Laitinen Piano; Elina Laitinen Juhlaesitelmä; fil. tohtori Olavi Hovi Musiikkia; Kalevan Kaiku, mm. Laitisen suvun kunniamarssi Tervehdykset; Leppävirran kunta Sukuseurantoiminnasta; Jarmo Paikkala Musiikkia; Kalevan kaiku Päätössanat; Pekka Laitinen Savolaisen laulu.

Osallistujia n. 220 henkilöä. Koululla oli myös sukututkijainnäyttely, joka oli hyvin pieni-muotoinen, sillä tutkijoita oli vähän paikalla. Molempina päivinä myytiin väliajoilla viirejä, t-paitoja ja lautasliinoja. Kaunis ja lämmin sää suosi meitä tälläkin kertaa. Juhlajärjestelyistä vastasi ansiokkaasti Jouko Laitinen Leppävirralta ja Pekka Laitinen Varkaudesta.

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Laitisen Sukuseura ry:n jäsenille

Olemme tarkastaneet Laitisen Sukuseura ry:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1997. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman ja taseen. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten toiminnan lainmukaisuutta yhdistyslain säännösten perusteella.

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös voidaan vahvistaa. Hallituksen jäsenille voidaan myöntää vastuuvapaus tarkastamaltamme tilivuodelta.

Helsinki, 9. kesäkuuta 1998

Risto Laitinen Pentti Laitinen

KHT

TUOSLASKELMA 1.1.1997-31.12.1997

	1997	1996
<u>Tuotot</u>		
Varsinainen toiminta		
Sukukokoustuotot	11485	0
Sukuviirit ja muut myyntitav.	10445	826,84
Sukukirjat	1100	1500
Lehtitilaukset	125	0
Perityt postimaksut	380	400
Muut tuotot	0	383,1
Yhteensä	23535	3109,94
Varainhankinta		
Jäsenmaksut	24480	22750
Lahjoitukset	0	0
Korot	115,5	235,2
Yhteensä	24591,5	22985,2
Tuotot yhteensä	48126,5	26095,14
<u>Kulut</u>		
Sukukokouskulut	11299,5	650
Posti- ja puhelinkulut	2375,8	1816
Pankin palvelut	555	604,25
Toimistotarvikkeet	468,25	1094,6
Jäsenmaksut ATK-palvelu	3078,4	2693,9
Sukuviirit ja muut myyntitav.	6814,23	0
Sukukirjat	0	0
Laitiset Lehti	6522	11610,6
Postitus	1613,9	665
Sukututkimukset	0	0
Apurahat, stipendit	0	0
Muut kulut	75	549,9
Yhteensä	32802,08	19684,25
Satunnaiset tutot/kulut	0	0
Poistot		
Poistot kalustosta	165,42	70,89
Sukurahaston lisäys/vähennys	11100	6000
Tilikauden yli-/alijäämä	4059	340
<u>TASE 31.12.1997</u>	<u>31.12.97</u>	<u>31.12.96</u>
<u>Vastaavaa</u>		
Käyttöomaisuus		
Koneet ja kalusto	0	165,42
Vaihto- ja rahoitusomaisuus		
Myyntitavarat (sukuviirit)	15096	3490,83
Saamiset		
Siirtosaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	44547,2	52438,55
Vastaavaa yhteensä	59643,2	56094,8
<u>Vastattavaa</u>		
Oma pääoma		
Edell. tilikauden voitto/tappio	28162,9	27822,9
Tilikauden voitto (tappio)	4059	340
Sukututkimusrahasto	27421,3	16321,3
Yhteensä	59643,2	44484,2
Vieras pääoma		
Siirtovelat	0	11610,6
Vastattavaa yhteensä	59643,2	56094,8

Laitisia teloitettujen joukossa

Venäjän Karjalassa ilmestynvä suomenkielinen kulttuurilehti Carelia julkaisi marraskuun 1998 alussa vuosina 1937-38 teloitettujen suomalaisten ja karjalaisten nimiluettelon Internetissä. Luettelossa on 930 suomalaisen nimi, joukossa neljä Laitista ja yksi Laiti:

Aate (Aatu?) Adolvits Laitinen s. 1902 Syvälässä Viipurin läänissä; sekatyöläinen; Pääseväselän koneasema, Äänisenrannan piiri; ammuttu 8.5.1938

Emil Fjodorovits (Heikinpoika?) Laitinen, s. 1896, Viipurin lääni; viilaaja; Radlesprodtorg, Petroskoi; ammuttu 8.5.1938

Martti Adolfovits Laitinen s. 1902 Helsinki; maalari, Kemi; ammuttu 9.1.1938

Pekka Ollevits (Ollinpoika?) Laitinen s. 1902 Helsinki; metsänkaataja; Vilgan koneasema; Äänisenrannan piiri; ammuttu 3.4.19

Pavel Laurovits (Paavo Laurinpoika?) Laiti, s. 1884 Kuopio, suomalainen, USA:sta 1933; metsänkaataja; Kannus-suon metsätyömaa, Kalevan piiri; ammuttu 15.5.1938.

Luettelo osoitteessa
www.onego.ru/win/pages/spiski/

P.S.

Oik. Hilda Narinen os. Laitinen, vasemmalla hänen tyttärensä Helmi Tammivuori ja Helmin tytär Taimi, sittemmin Suttinen Muuramen Niittyahossa 1937. Sekä Helmi että Taimi olivat opettajia.

Missä on Hilda Laitisen sukua Vekaraniemeltä?

Yhteistyötä voi tehdä - tai yrittää tehdä - vaikka näin. Katsotaan miten käy (jos hyvin, kerron seuraavassa lehdessä).

Eli haluaisin saada tietoja isäni äidin äidin Hilda Laitisen (sivu 11) sisaruksista ja heidän jälkipolvistaan. Hildan vanhemmat olivat **Elias Sakarinpoika Laitinen** 1818-1878 ja **Lovisa Kanninen** 1824-1910. He asuivat Haapamäen (nykyinen Vesanto?) Vekaraniemen Jussilassa. Minulla on vain oheiset tiedot, jotka on alunperin kirjoittanut Aug. Kanninen.

Perheen lapset, joiden jälkeläisistä kaipaavat tietoa ovat:
Kustaava s. 1845, vaimoksi Otto Kanniselle Heikkilään
(Hilda) s. 1848, isäitini äiti, vaimoksi opettaja Polykarpus Nariselle Pielavedelle)

Anna s. 1851, vaimoksi Kustaa Puraselle Haapamäen Mäenpäähän
Kalle s. 1856 (kuoli 1920) vaimo Hilda Tiitinen kotoisin Tervon talosta; sotilasalalle Helsinkiin, sitten Kuopion tarkk'ampujapataljoonassa, myöhemmin kunnallisissa toimissa Karttalassa ja Rautalammilla. Lapsia: Yrjö, Väinö, Kalle, Paavo ja Aino
Maria s. 1859, vaimoksi opettaja David Nivalaiselle
Lyydia s. 1861

Juho s. 1864 (kuoli 1917) kauppias Viitasaarella
Otto s. 1869, kauppias Viitasaaren Kylmäkoskella

Pirkko Santajärvi
(yhteystiedot sivulla 2)

SUKUTUTKIMUKSEN PÄIVÄT

Jyväskylässä järjestettiin viime heinä- elokuun vaihteessa Suomalaiset juuret -tapahtuma, painopisteensä sukututkimus. Osanottajilla oli mahdollisuus osallistua sukututkimuskursseille, joita järjestettiin erikseen suomalaisille ja ulkosuomalaisille.

Yleisluennoissa selvitettiin mm. erilaisia käsityksiä Suomen kansan synnystä, suomalaisten genettisiä juuria, suomalaisuutta ja Suomen asemaa Ruotsin ja Venäjän vallan aikoina sekä kaunokirjallisuuden merkitystä suomalaiselle identiteetille.

Puolisen tusinaa sukuseuraa oli pystyttänyt oman osaston, jossa ne esittelivät toimintaansa. Ehkä seuraavan kerran mukana on myös Laitisten Sukuseura?

Tässä teille mielenkiintoisimpia paloja yleisöluennoista.

Haastatteluilla talletat katoavaa kansanperinnettä

Filosofian tohtori **Sanna Kaisa Spoof** Helsingin yliopiston kansatieteen laitokselta kertoi aiheesta *Perinnetietous, muistitieto ja haastattelu sukututkimuksen apuvälineenä*. — Sukuun liittyvän muistitiedon tallentamista ei voi koskaan korostaa liikaa, Spoof sanoi: — Kantavanhempien tiedot kyllä säilyvät kirkonkirjoissa, mutta vain haastattelemalla saavutetaan ja samalla saatetaan kirjoitettuun muotoon yksittäisiin perheisiin ja sukuihin liittyvää, katoavaa kansanperinnettä.

Ennen aikaan valtaosa perinnetietoudesta välittyikin suullisesti sukupolvelta toiselle. Se oli tavalliselle rahvaalle ainoa keino muistaa mihin sukuun kuului; sukutauluja kun laadittiin vain aatelisille ja papistolle.

Apua perinnearkistoista

Yhteiskunnan muuttumisen ja muuttoliikkeen myötä ovat kadonneet muistitiedon luontaiset välittymiskanavat. Siksi Spoof suosittelee jo ennen muistitiedon kokoamista tutustumista kansankulttuuria käsitteleviin yleistöksiin ja kartastoihin.

Suomessa on jo yli sadan vuoden ajan ketätty muistitietoa ja murteita eri puolilta maata. Ne on tallennettu perinnearkistoihin, joissa kannattaa käydä tarkistamassa, onko oma isotäti kenties lähettänyt sinne kotikylänsä kansanelämäkuvauksia.

Perinnearkistoista on saatavina valmiita mallihaastattelurunkoja siitä, mitä kysymyksiä kannattaa tehdä. Tiedonkeruuta ei tule rajata pelkästään elämänvaiheisiin, kannattaa kartoittaa muistelijan koko elinpiiri työ- ja asunto-oloihin ja juhlatapoihin. Suvun vanhimpien ohella kannattaa jututtaa esimerkiksi pitkäaikaisia naapureita. Nauhuri ja kamera ovat hyviä apuvälineitä.

Suomessa 800 sukuseuraa

Suomessa arvioidaan olevan yli 800 sukuseuraa. Niiden jäsenmäärät vaihtelevat muutamasta sadasta tuhansiin. että on lähes pelkästään suomalainen ilmiö, että ihmisten täytyy perustaa yhdistys tavataksaan sukulaisiaan.

Suomessa sukuharrastus alkoi 1800-luvun lopulla, jolloin sivistyneistö alkoi viettää suukokouksiksi kutsuttuja kesätapahtumia suukartanoissaan. Suomen ensimmäinen suukyhdistyksen perusti **von Troilien** aatelissuku 1924. Vielä 30-luvulla 60 prosenttia suukyhdistyksistä olivat aatelisten.

Isänmaallisuus ja kotiseutuhenki ulottivat sukuharrastuksen vähitellen myös suomenkielisiin talonpoikaissukuihin. Usein aloite tuli kouluja käyneeltä, kotipaikkakunnaltaan pois muttaneelta suvun jäseneltä. Savolaiset ovat olleet innokkaimpia sukuseurojen perustajia.

Varsinainen sukuseurojen nousukausi alkoi 70-luvun lopulla. Maaltamuutto oli tuolloin etäännyttänyt ihmiset juuristaan; sukututkimuksesta tuli suosittu harrastus.

Nykyiset sukokokoukset ilmentävät Spoofin mukaan suurten juhlien ja seremonioiden kaipausta. Ja aateliston sukutraditioita sovelletaan vaikkapa valitsemalla suvulle päämies ja teettämällä vaakuna.

Mikä on naisen suku?

Mihin sukuun nainen kuuluu, isänsä vai miehensä vai kenties äitinsä äidin? Kysymys voi tuntua oudolta, mutta on aiheellinen sukututkimuksen kannalta.

Tohtori **Sanna Kaisa Spoof** kertoi, että esimerkiksi itäsuomalaisissa sukuseuroissa pidetään sukulaisuuden perusteena yleensä sukunimeä. Tällöin sukututkijat rajaavat tytärten (joilla siis on "väärä" nimi) sukuhaarat suvun ulkopuolelle. Näin jo alkumetreillä puolet suvusta jää Spoofin mukaan tutkimatta.

Spoof hämmästelee, että vaikka kehitys on menossa parempaan suuntaan, niin vieläkin naislinjojen tutkimista tai jopa naisten kuulamista sukuseuraan rajoitetaan keinotekoisesti. Perusteluna naislinjojen syrjäyttämiseksi on yleensä se, että muutoin sukurijat ja -aineisto paisuvat liian laajoiksi.

Monessa suomalaisessa sukurijassa on naisia otettu sukutietoihin yleensä vain kaksi sukupolvea eteenpäin.

"Geenit eivät tottele sukupuolta", Spoof huomauttaa.

Todellisen sukulaisuuden selvittämiseksi pitäisi itse asiassa toimia täysin päin vastoin, seurata naispolvia. Museologian professori **Janne Vilkkuna** Jyväskylän yliopistossa korostaa, että sukututkimuksen kannalta asiakirjalähteet ovat äitien puolelta huomattavasti luotettavampia kuin isien. Isäksi on voitu merkitä väärä mies tai ei ketään, mutta äiti on useimmiten oikea. Tosin joskus tyttären lehtolapsi on saatettu merkitä hänen äitinsä nimiin.

Sukujulkaisuopas auttaa sukututkijaa

Suomessa ilmestyy vuosittain yli 50 sukurijaa ja saman verran sukulehtiä. Tekijöiden avuksi on ilmestynyt opaskirja, joka julkistettiin Suomalaiset Juuret -tapahtuman yhteydessä. *Suvun nimet kirjoihin, Opas sukurijakaisun tekijälle* -kirjan on toimittanut yht.kand. Sukuviesti-lehden toimitussihteeri **Heikki Manninen**

**MIKÄ ON SAVOKSI
YHDEKSÄN?
— VAJJOO TIU.**

**MITÄ ON SAVOKSI
LAMMASJUHLAT?
— KILIPAILUT.**

**SAVOLAINEN PULLO-
POSKI SYÖ PUURON
LEIVÄN KANSSA,
MUTTA KAINUULAINEN
KAITANAAMA SYÖ
LIEMEN LEIVÄTTÄKIN.**

(puh. 09-694 1127).

Kirja koostuu neljästä laajasta artikkelista, joissa käsitellään sukurijan ja -lehden aineiston hankintaa ja toteutusta. Sukututkija **Marja-Liisa Putkonen** kirjoittaa osat Aineistosta sukurijaksi ja Mistä aineistoa sukurijaan. Manninen kertoo sukulehden tekemisestä.

Sanna Kaisa Spoofin aiheena on Muistitiedon keruu ja käyttö. **Pia Olsson** on koonnut kirjaan ne maamme arkistot, museot, kirjastot yms, joihin on kerätty sukujulkaisujen tekijöitä kiinnostavaa, aiemmin kerättyä tietoa. Tällaista yhtenäistä luetteloa ei ole ennen julkaistu.

Kirjan kustantaja on BTJ Kirjastopalvelu Oy ja julkaisija Sukuseurojen Keskusliitto ry, joka on sukuharrastuksen keskusjärjestö ja jonka jäsenenä on sukuseuroja ja alueellisia sukututkimusyhdistyksiä. Keskusliitto julkaisee Sukuviesti-lehteä ja opaskirjallisuutta, järjestää koulutusta ja levittää eri tavoin tietoa sukuharrastuksesta.

P.S.

Suloinen Savonmaa ilmestyi paksuna kirjana

Suloinen Savonmaa. Voephän se olla näenniin -niminen kirja (WSOY) ilmestyi syyskuussa **Ritva Koivukosken** toimittamana. Teos on monipuolinen, 560-sivuinen lukemisto savolaisuudesta ja heimoista kiinnostuneille, sekä juuriaan etsiville että lähtökohtansa jo tunteville. Kirjoittajia on kolmekymmentä, yhtenä emeritus professori **Kai Laitinen**, joka kertoo savolaisista otsikolla "Savon opissa":

— Pian havaitsee, että savolaisessa seurassa tärkeily on vikapisto. Kehua retostelu sallitaan, "kuha ei mäne mahottommiin"; suhteellisuudentajun puute on paha synti."

— Epäsuoruus on tärkeä osa yleistä savolaista kielenkäyttöä, voisipa sanoa: kielipeliä. Sillä mitataan sanomisen taito ja luova mielikuvitus. Velmuilu, sanakäänteistä nauttiminen on tärkeää.

Savolaiset osaavat small talkin, kevyen jutustelun taidon. — Yksi tärkeimpiä savolaisen kanssakäymisen muotoja on juuri "huastelu" eli rupattelu. Sitäkin on monenlaista. Se voi kääntyä epäsuoraksi vinoiluksi, jolloin pallo pitää heittää sukkelaasti takaisin, tai tasaantua leppoiseksi kilpalaullannaksi, jossa sutkaukset sinkoilevat, mutta useimmiten se on kepeää ja harmitonta juttelua, jolla vain osoitetaan, että vastapuoli on huomattu ja että lähetytään tätä ystävällisesti, "immeisenä".

Savosta ja savolaisuudesta kertovien kirjoitusten ohella esitellään merkittäviä savolaisia ja kerrotaan savolaiskaskuja ja -lastusia. Kirjan ovh on 194 markkaa.,

P.S.

Savolaiset ovat yleensä paksumahaisia kaljupäisiä jörriköitä, mutta ei kaikki. Pohjimmiltaan he ovat kuitenkin kunnollisia ja rehellisiä ihmisiä.

Sami Pasanen, Maaningan kirkonkylän ala-asteen 4. lk. (Savon Sanomat 5.12.97)

Tuonne tuakse mehtämuan

**Syvän kaepoo metän taa,
sinne pitäs piästä.**

**Sinne aena ikävöen
riippumatta siästä.**

Siellä mehtämökissä

se kaanis armas assuu,

siellä ikävoijessään

sen silimäkulumat kastuu.

Sepittäjä tuntematon, sanat välittänyt
Elina Leskinen (Aakusti lehti 3/1996)

Pikkujuttuja Laitisista

Eräs Sukuseuramme jäsen soitteli joulukuun lopulla ja ehdotti lehteen "juorupalstaa", pikkujuttuja siitä, mitä Laitisille on tapahtunut ja mitä he ovat tehneet. Juttuja voisi poimia esimerkiksi paikallislehdistä. Idean isä lupasi lähettää niitä, mutta valittettavasti ne eivät ole vielä tulleet perille.

Idea on mielestäni hyvä; aloitetaan poimimalla tietoja Kangasniemeltä: sehän on paikkakunta, jossa suhteessa väkilukuun asuu eniten Laitisia. Lähettäkää toimitukseen Laitis-juttuja, mieluiten lehtileikkeinä, joista selviää lehti ja ilmes-
tymispäivä.

Kangasniemen Kunnallislehti 5.11.1998:

Kangasniemen Palloilijoiden III-divisionaan joukkueen muodostavat maalivahdit **Kai Laitinen, Kimmo Laitinen ja Teemu Rahikainen**. Kenttäpelaajissa Laitisia ovat puolustajat **Sami ja Markus** sekä hyökkääjä **Tommi**. Kauden avausottelun Ähtäriä vastaan KaPa voitti 3-2. "Maalissa torjui Kai Laitinen, jonka ei kaikesta huolimatta tarvinnut venyä ylikuonnollisiin torjuntoihin" "Toisen erän alussa ajalla 20.58 ampui **Tommi Laitinen** johtomaalin."

17.12.1998

Kangasniemen liikuntatoimi on jakanut nuorille urheilijoille 16 000 markkaa apurahoina. Saajina olivat mm. **Antti Laitinen**, ampumahiihto/hiihto sekä **Tuomas Laitinen**, yleisurheilu.

P.S.

Kerro meille, jos tutkit Laitisten sukuja

Yhteistyön tiivistämiseksi ja turhan päällekkäistyön välttämiseksi toivomme, että lähettäisit lehteen tiedon, jos ja mitä Laitis-sukuja tutkit. Tiedot voi lähettää minkälaisina vain, vaikka oheisen Tutkimussunnitelma-lomakkeen mukaisesti. Lomake on vuodelta 1988 eli Sukuseuran perustamien ajoilta.

Sen lähetti Vuorelasta **Teuvo Laitinen**, jota rupesi askarruttamaan kohta "Työssäni kaipaisin apua seuraavissa seikoissa". Laitinen alkoi epäillä, onko Sukuseuralla valmiuksia auttaa, jos pyytäjiä löytyy.

Mitä mieltä sukuseuralaiset olette? Miten asiat tulisi organisoida?

Ja siihen asti: aloitetaan vaikka siitä, että saadaan tutkijoiden nimet ja yhteystiedot lehteen.

P.S.

Isossa jaossa 1779 syntyneen Vanhan Laitilan päätalo on komea. Täällä Suonnenjoen Vaajaniemellä on asunut lukuisia Laitis-polvia. Nyt tila ei ole enää Laitisten omistuksessa. Kuva vuodelta 1997. P.S.

LAITISTEN SUVUN TUTKIMUS

(Oma nimi, osoite, puhelin ja muut yhteystiedot)
Olen tutkinut/tutkimassa seuraavaa Laitisten sukuhaaraa:....

Tutkimukseni alkaa vuodesta.....ja päättyy vuoteen—....

Kerään tietoja (kenen) esivanhemmista/ miespuolisista Laitis-nimisistä jälkeläisistä/ kaikista jälkeläisistä/jne

Tutkimuksen laajuus: koossa on nyt noin ...perhettä/....henkilöä. Valmis tutkimus sisältää noin....perhettä jahenkilöä.

Tutkimus alkoi (kk ja vuosi)..... ja päättyy....
Olen aikonut julkaista tutkimuksen... jakaa sitä vain lähisukulaisille... en vielä tiedä....

Minulle on kertynyt tietoja tutkimuskohteeni ulkopuolisista Laitisesta myös seuraavilta paikkakunnilta...

Olen tutkinut myös seuraavia mieslinjaisesti Laitisiin kuuluvia mutta eri nimeä kantavia sukuja...
Työssäni kaipaisin apua seuraavissa seikoissa:.. (esim. itse tutkimustyö, käsikirjoituksen valmistus, tutkimustulosten tarkistus, hakemistojen laadinta....)

Kerään myös Laitisiin liittyviä valokuvia/ kirjallisia tai suullisia tarinoita ja....

Minulla on käytössäni seuraavia välineitä.... (esim. sähköposti, tietokone, Internet, mikrofiliin lukulaite, mikrokortinlukulaite, kopiokone, faksi)

Tutkin myös seuraavia sukuja....

**Näkymiä Laitisten vanhoilta ja vielä nykyisiltäkin asuinsijoilta.
Yläkuva Suonejoen Mustolanmäeltä, alakuva Hankasalmen Kovalanmäeltä.**

